יכוין בקריאת ששה פסוקים אלו שהם כנגד וַ דמילוי יוד דשם ב"ן להשאיר בו הארה מתוספת נשמה של שבת שעברה

כו א וְהָיָה֙ כִּֽי־תָבֹ֣וא אֶל־הָאָ֔רֶץ אֲשֶׁר֙ יְדֹוָ֣ה אֱלֹהֶ֔יךָ נֹתֵ֥ן לְךָ֖ נַחֲלָ֑ה
וְיָרַשְׁתָּ֥הּ וְיָשַׁבְתָּ֖ בָּֽהּ׃ וְיהִי אֲרֵי תֵעוּל לְאַרְעָא דִּי יְיָ אֱלָהָךְ יָהֵב לָךְ אַחֲסָנָא וְתֵרְתַּהּ
וְתֵיתֵב בַּהּ׃ ב וְלָקַחְתָּ֞ מֵרֵאשִׁ֣ית ו כָּל־פְּרִ֗י הָאֲדָמָה֙ אֲשֶׁ֣ר תָּבִ֔יא
מֵאַרְצְךָ֖ אֲשֶׁ֣ר יְדֹוָ֣ה אֱלֹהֶ֑יךָ נֹתֵ֥ן לָ֖ךְ וְשַׂמְתָּ֣ בַטֶּנֶא֮ וְהָלַכְתָּ֒
אֶל־הַמָּקוֹם֙ אֲשֶׁ֣ר יִבְחַ֔ר יְדֹוָ֥ה אֱלֹהֶ֖יךָ לְשַׁכֵּ֥ן שְׁמ֖וֹ שָֽׁם׃ וְתִסַּב מֵרֵישׁ

26 (1) And it will be, when you come to the land which the Lord your God gives you for an inheritance, and you will possess it and settle in it, (2) That you must take from the first of all the fruit of the ground, which will be produced from your land that the Lord your God gives you. And you must put [them] in a basket, and go to the place which the Lord your God will choose

RASHI **רש"י**

(א) **וְהָיָה כִּי תָבוֹא וְגוֹ' וִירִשְׁתָּהּ וְיָשַׁבְתָּ בָּהּ.** מַגִּיד שֶׁלֹּא נִתְחַיְּבוּ בְּבִכּוּרִים עַד שֶׁכָּבְשׁוּ אֶת הָאָרֶץ וְחִלְּקוּהָ׃ (ב) **מֵרֵאשִׁית.** וְלֹא כָּל רֵאשִׁית שֶׁאֵין כָּל הַפֵּרוֹת חַיָּבִין בְּבִכּוּרִים אֶלָּא ז' הַמִּינִין בִּלְבָד נֶאֱמַר כָּאן אֶרֶץ וְנֶאֱמַר לְהַלָּן אֶרֶץ חִטָּה וּשְׂעוֹרָה וְגוֹ' מַה לְּהַלָּן מִז' הַמִּינִין שֶׁנִּשְׁתַּבְּחָה בָּהֶן אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל אַף כָּאן שֶׁבַח אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שֶׁהֵן ז' הַמִּינִין: **זֵית שֶׁמֶן.** זַיִת אָגוּרִי שֶׁשָּׁמְנוֹ אָגוּר בְּתוֹכוֹ: **וּדְבָשׁ.** הוּא דְּבָשׁ

(1) **And it will be, when you come [to the land ...] and you will possess it and settle in it —** *[This verse, stating "and you will possess it and settle in it," is immediately followed by the commandment of bringing the firstfruits.] This teaches us that the Children of Israel were not obligated to fulfill the* mitzvah *of "firstfruits" until they conquered the Land [of Israel] and apportioned [its sections to the respective tribes for them to posses and settle therein] (Kiddushin 37b).* (2) **[You must take] from the first [of all the fruit] —** *[From the firstfruits] but not* all *the first[fruits], because not all fruits are subject to the* mitzvah *of "firstfruits" — only the seven species [specific to the land of Israel, namely: wheat, barley, grapes, figs, pomegranates, olives and dates]. [How do we know this?] Here, in our verse, it says the word* **ארץ**, *"land," and there [in the verse describing the seven fruits], it says (Deuteronomy 8:8), "A land (***ארץ***) of wheat and barley ...." [Now, here, our Rabbis have received by Oral Transmission, that the common key of this word* **ארץ** *in the specific context of these two verses, teaches us the following law:] Just as the earlier verse (Deuteronomy 8:8) is referring to the seven species [of fruit] through which the land of Israel is praised, so too, our verse here is also referring to the"praise of the land of Israel," namely, the seven species of fruits (Menahot 84b). [Rashi now explains two expressions in the verse Deuteronomy 8:8, which are directly applicable to the* mitzvah *of firstfruits, in light of the connection taught by our Rabbis above:]* **זית שמן** *— refers to "***אגורי** *- olives," (see* Sifrei *26:2) meaning [superior quality] olives which retain their oil, keeping it gathered (***אגור***) [as it were] inside the fruit. Hence, it is the superior fruits which must be brought here] (Berakhot 39a). [And in the same verse (Deuteronomy 8:8):]* **ודבש** *— [The seventh fruit to be brought here are dates, and even though the verse (Deuteronomy*

כָּל אִבָּא דְאַרְעָא דִּי תָּעֲל מֵאַרְעָךְ דִּי יְיָ אֱלָהָךְ יָהֵב לָךְ וּתְשַׁוִי בַסַּלָּא וּתְהַךְ לְאַתְרָא דִּי יִתְרְעֵי
יְיָ אֱלָהָךְ לְאַשְׁרָאָה שְׁכִנְתֵּהּ תַּמָּן: ג **וּבָאתָ אֶל־הַכֹּהֵן אֲשֶׁר יִהְיֶה בַּיָּמִים הָהֵם**
וְאָמַרְתָּ אֵלָיו הִגַּדְתִּי הַיּוֹם לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ כִּי־בָאתִי אֶל־הָאָרֶץ
אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה לַאֲבֹתֵינוּ לָתֶת לָנוּ: וְתֵיתֵי לְוָת כָּהֲנָא דִּי יְהֵי בְּיוֹמַיָּא הָאִנּוּן
וְתֵימַר לֵהּ חַוִּיתִי יוֹמָא דֵּי קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ אֲרֵי עַלִּית לְאַרְעָא דִּי קַיֵּים יְיָ לַאֲבָהָתָנָא לְמִתַּן לָנָא:
ד **וְלָקַח הַכֹּהֵן הַטֶּנֶא מִיָּדֶךָ וְהִנִּיחוֹ לִפְנֵי מִזְבַּח יְהוָה אֱלֹהֶיךָ:** וְיִסַּב
כָּהֲנָא סַלָּא מִידָּךְ וְיַחְתִּנֵּהּ קֳדָם מַדְבְּחָא דַּייָ אֱלָהָךְ: ה **וְעָנִיתָ וְאָמַרְתָּ לִפְנֵי | יְהוָה**
אֱלֹהֶיךָ אֲרַמִּי אֹבֵד אָבִי וַיֵּרֶד מִצְרַיְמָה וַיָּגָר שָׁם בִּמְתֵי מְעָט

to have His Name dwell there. (3) And you will come to the priest who will be [serving] in those days, and say to him, I declare this day to the Lord your God, that I have come to the land which the Lord swore to our fathers to give us. (4) And the priest will take the basket from your hand, laying it before the altar of the Lord your God. (5) And you will proclaim, saying before the Lord your God, An Aramite [sought] to destroy my forefather, who then went down to Egypt

RASHI **רש"י**

תְּמָרִים: **מֵרֹאשִׁית.** אָדָם יוֹרֵד לְתוֹךְ שָׂדֵהוּ וְרוֹאֶה תְּאֵנָה שֶׁבִּכְּרָה כּוֹרֵךְ עָלֶיהָ גֶּמִי לְסִימָן וְאוֹמֵר הֲרֵי זֶה בִּכּוּרִים: (ג) **אֲשֶׁר יִהְיֶה בַּיָּמִים הָהֵם.** אֵין לְךָ אֶלָּא כֹּהֵן שֶׁבְּיָמֶיךָ כְּמוֹ שֶׁהוּא: **וְאָמַרְתָּ אֵלָיו.** שֶׁאֵינְךָ כָּפוּי טוֹבָה: **הִגַּדְתִּי הַיּוֹם.** פַּעַם אַחַת בַּשָּׁנָה וְלֹא שְׁתֵּי פְּעָמִים: (ד) **וְלָקַח הַכֹּהֵן הַטֶּנֶא מִיָּדֶךָ.** לְהָנִיף אוֹתוֹ. כֹּהֵן מַנִּיחַ יָדוֹ תַּחַת יַד הַבְּעָלִים וּמַנִּיף:

*8:8) says "honey" when listing this fruit] it is referring [specifically] to the "honey" of dates (*Sifrei *26:2).* **From the first [of all the fruit] —** *[What is the process of taking these fruits?] A man goes down into his field and sees [for the first time that year a fruit, e.g.,] a fig which is the first one in the batch to have ripened. He must then place a label upon that first fruit by [e.g.,] winding a reed around it, and he declares: "This [fruit] is the firstfruit (*בכורים*)" (Mishnah Bikkurim 3:1).* (3) **[And you will come to the priest] who will be [serving] in those days —** *All you have is the priest in your days, whoever he is [and even though that particular priest may not be very wise or holy, etc., nevertheless, you are obliged to address him with the respect due to his office as an agent of God] (*Sifrei *26:3).* **And say to him —** *That you are not ungrateful [for all that God has done for you, namely, that He heard our cries and brought us out from Egypt, and gave us the Land of Israel with all its abundant produce].* **I declare this day —** *[Since the verse says "this day," it teaches us that the one who brings the firstfruits] need only make this declaration once in a year, and not twice [even though he may return with more firstfruits that same year]. (ibid.)* (4) **And the priest will take the basket from your hand —** *In order to wave it. [How so?] The priest places his hand under [the basket, beneath the level of] the owner's hand [which is grasping the basket at the top, by its rim] (Sukkah 47b), and [in this position,] waves [the basket*

וַיְהִי־שָׁם לְגוֹי גָּדוֹל עָצוּם וָרָב: וַתָּתֵיב וְתֵימַר קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ לָבָן אֲרַמָּאָה בָּעָא
לְאוֹבָדָא יָת אַבָּא וּנְחַת לְמִצְרַיִם וְדָר תַּמָּן בְּעַם זְעֵר וַהֲוָה תַמָּן לְעַם רַב תַּקִּיף וְסַגִּי: ו וַיָּרֵעוּ
אֹתָנוּ הַמִּצְרִים וַיְעַנּוּנוּ וַיִּתְּנוּ עָלֵינוּ עֲבֹדָה קָשָׁה: וְאַבָּאִישׁוּ לָנָא מִצְרַיִם
וְעַנְּיָנָא וִיהָבוּ עֲלָנָא פָּלְחָנָא קַשְׁיָא:

and sojourned there with a small number of people. But there, he became a great, mighty and numerous nation. (6) And the Egyptians treated us cruelly and afflicted us, imposing hard labor upon us.

RASHI **רש"י**

together with its owner]. (5) **וענית** *— [Often meaning to "respond," however, in this context, this word] denotes the raising of one's voice [in order to make a declaration] (Sotah 32b).* **An Aramite [sought] to destroy my forefather —** *The declarer recalls here the kindness of the Omnipresent [by stating]: "an Aramite [sought] to destroy my forefather," that is, Lavan's objective, when he pursued Yaakov, sought to uproot [i.e., annihilate] all [of the Jews]. And since Lavan intended to do so, the Omnipresent considered it as though he had actually perpetrated [the evil deed] (*Sifrei 26*:5). For regarding the idol worshipping [nations of the world], the Holy One Blessed is He, considers the [mere] intention of an evil deed as being equivalent to the actual perpetration of the deed itself (Yerushalmi Peah 1:1 at end).* **Who then went down to Egypt —** *[And apart from the incident involving Lavan] still others came upon us to try to annihilate us, for after this, Yaakov went down to Egypt ["and the Egyptians treated us cruelly ..."].* **With a small number of people —** *Namely, seventy persons (see Genesis 46:27;* Sifrei *26:5).*

(ה) **וְעָנִיתָ.** לְשׁוֹן הֶרֶמַת קוֹל: **אֲרַמִּי אֹבֵד אָבִי.** מַזְכִּיר חַסְדֵי הַמָּקוֹם אֲרַמִּי אוֹבֵד אָבִי לָבָן בִּקֵּשׁ לַעֲקוֹר אֶת הַכֹּל כְּשֶׁרָדַף אַחַר יַעֲקֹב וּבִשְׁבִיל שֶׁחָשַׁב לַעֲשׂוֹת חֹשֶׁב לוֹ הַמָּקוֹם כְּאִלּוּ עָשָׂה שֶׁבְּעוֹבְדֵי כּוֹכָבִים חוֹשֵׁב לָהֶם הַקָּבָ"ה מַחֲשָׁבָה כְּמַעֲשֶׂה: **וַיֵּרֶד מִצְרַיְמָה.** וְעוֹד אֲחֵרִים בָּאוּ עָלֵינוּ לְכַלּוֹתֵנוּ שֶׁאַחֲרֵי זֹאת יָרַד יַעֲקֹב לְמִצְרַיִם: **בִּמְתֵי מְעָט.** בְּשִׁבְעִים נָפֶשׁ:

PROPHETS Isaiah 60 **נביאים** ישעיה פרק ס

א קוּמִי אוֹרִי כִּי בָא אוֹרֵךְ וּכְבוֹד יְדוָד עָלַיִךְ זָרָח: קוּמִי אַנְהֲרִי יְרוּשָׁלַיִם אֲרֵי מְטָא
זְמַן פּוּרְקָנִיךְ וְיִקְרָא דַיְיָ עֲלָךְ יִתְגְּלֵי: ב כִּי־הִנֵּה הַחֹשֶׁךְ יְכַסֶּה־אֶרֶץ וַעֲרָפֶל לְאֻמִּים
וְעָלַיִךְ יִזְרַח יְדוָד וּכְבוֹדוֹ עָלַיִךְ יֵרָאֶה: אֲרֵי הָא חֲשׁוֹכָא יַחְפֵּי אַרְעָא וְקָבְלָא לְמַלְכְוָתָא
וּבָךְ יִשְׁרֵי שְׁכִנְתָּא דַיְיָ וְיִקָּרֵה עֲלָךְ יִתְגְּלֵי: ג וְהָלְכוּ גוֹיִם לְאוֹרֵךְ וּמְלָכִים לְנֹגַהּ זָרְחֵךְ:

(1) Arise, shine, for your light has come, and the glory of the Lord has shone upon you. (2) For behold, darkness shall cover the earth, and a thick darkness the kingdoms, and the Lord shall shine upon you, and His glory shall appear over you. (3) And nations shall go by your light and kings by the brilliance of

וְיֵהָבוּן עַמְמַיָּא לִנְהוֹרִיךְ וּמַלְכַיָּא לִקְבֵיל זְהוֹרִיךְ: ד **שְׂאִי־סָבִיב עֵינַיִךְ וּרְאִי כֻּלָּם נִקְבְּצוּ בָאוּ־לָךְ בָּנַיִךְ מֵרָחוֹק יָבֹאוּ וּבְנֹתַיִךְ עַל־צַד תֵּאָמַנָה:** זְקוּפִי יְרוּשְׁלֵם סְחוֹר סְחוֹר עֵינָךְ וַחֲזֵי כָּל בְּנֵי עַם גַּלְוָתָךְ דְּמִתְכַּנְּשִׁין וְאָתָן לְגַוִּיךְ בְּנָךְ מֵרָחִיק יֵיתוּן וּבְנָתָךְ עַל נְסְסִין יִתְנַסְּבָן: ה **אָז תִּרְאִי וְנָהַרְתְּ וּפָחַד וְרָחַב לְבָבֵךְ כִּי־יֶהֱפַךְ עָלַיִךְ הֲמוֹן יָם חֵיל גּוֹיִם יָבֹאוּ לָךְ:** בְּכֵן תֶּחֱזִין וּתְנַהֲרִין וְתִדַּחֲלִין וְיִפְתֵּי לִבַּיִךְ בְּדַחֲלַת חֶטְאִין אֲרֵי יִתְחַלַּף לִיךְ עוֹתַר מַעַרְבָא נִכְסֵי עַמְמַיָּא יִתְעַלּוּן לְגַוַּיִךְ: ו **שִׁפְעַת גְּמַלִּים תְּכַסֵּךְ בִּכְרֵי מִדְיָן וְעֵיפָה כֻּלָּם מִשְּׁבָא יָבֹאוּ זָהָב וּלְבוֹנָה יִשָּׂאוּ וּתְהִלּוֹת יְדֹוָה יְבַשֵּׂרוּ:** שְׁיָרַת עַרְבָאי תֶּחֱפֵי סוֹחֲרַנַיִךְ הוֹנְבֵי מִדְיָן וְהוֹלָד כּוּלְהוֹן מִשְּׁבָא יֵיתוּן דְּהַב וּלְבוֹנָה יְהוֹן טְעִינִין וּדְאָתָא עַמְּהוֹן בְּתוּשְׁבַּחְתָּא דַּיְיָ יְהוֹן מְשַׁתָּעָן:

your shine. **(4)** Lift up your eyes all around and see, they have all gathered, they have come up to you; your sons shall come from afar, and your daughters shall be raised on [their] side. **(5)** Then you shall see and be radiant, and your heart shall be startled and become enlarged, for the abundance of the west shall be turned over to you, the wealth of the nations that will come to you. **(6)** A multitude of camels shall cover you, the young camels of Midian and Eifah, all of them shall come from Sh'va; gold and frankincense they shall carry, and the praises of the Lord they shall report.

RASHI **רש"י**

(4) **Shall be raised on [their] side —** *On the heights of the walls of kings they will be adopted.* (5) **And be radiant —** *Give off light.* **[And your heart] shall be startled —** *It shall wonder and become enlarged.* **כי יהפך עליך המון ים** *— Means, for the abundance of the west shall be turned over to you.* **Wealth —** *Possessions.* (6) **A multitude —** *A multiplicity.* **בכרי of Midian** *— Means young camels.*

(ד) **עַל צַד תֵּאָמַנָה.** עַל גַּבֵּי כְּתָלִים שֶׁל מְלָכִים תִּתְיַיְנָה אוֹמְנוֹת: (ה) **וְנָהַרְתְּ. וְתִאְיר: וּפָחַד וְגוֹ'.** וְיִתְמַהּ וְיִרְחִיב לִבֵּךְ: **כִּי־יֶהֱפַךְ עָלַיִךְ הֲמוֹן יָם.** אֲרֵי יִתְחַלַּף לִיךְ עוֹתַר מַעַרְבָא [תרגום]: **חֵיל.** נִכְסֵי: (ו) **שִׁפְעַת.** רַב: **בִּכְרֵי מִדְיָן.** הֵם גְּמַלִּים בַּחוּרִים:

WRITINGS Psalms 8-9 כתובים תהלים פרק ח–ט

ז **תַּמְשִׁילֵהוּ בְּמַעֲשֵׂי יָדֶיךָ כֹּל שַׁתָּה תַחַת־רַגְלָיו:** אִשְׁלַטְתֵּהּ בְּעוֹבָדֵי יְדָךְ כֹּלָּא שַׁוִּיתָא

(7) You have made him to have dominion over the works of Your hands, You

RASHI **רש"י**

(7) **You have made him to have dominion over the works of Your hands —** *These are the tablets [with the Ten Commandments].*

(א) **תַּמְשִׁילֵהוּ בְּמַעֲשֵׂי יָדֶיךָ.** זֶה הַלּוּחוֹת:

תְּחוֹת רַגְלוֹ: ח **צֹנָה וַאֲלָפִים כֻּלָּם וְגַם בַּהֲמוֹת שָׂדָי:** עָוֹף וְתוֹרֵי כֶּלְהוֹן וּלְחוֹד בְּעִירֵי
חַקְלָא: ט **צִפּוֹר שָׁמַיִם וּדְגֵי הַיָּם עֹבֵר אָרְחוֹת יַמִּים:** צִפְרֵי שְׁמַיָּא וְנוּנֵי יַמָּא וְלִוְיָתָן
דְּחָלִיף אִסְרְטֵי יַמָּא: י **יְדֹוָה אֲדֹנֵינוּ מָה־אַדִּיר שִׁמְךָ בְּכָל־הָאָרֶץ:** יְיָ אֱלָהָא רִבּוֹנָנָא
כְּמָה תְּלִיל וּמְשַׁבַּח שְׁמָךְ בְּכׇלָּא אַרְעָא: **ט** א **לַמְנַצֵּחַ עַל־מוּת לַבֵּן מִזְמוֹר לְדָוִד:**
לְשַׁבָּחָא עַל מִיתוֹתָא דְּגַבְרָא דִּי נְפַק מִבֵּנֵי מַשְׁרְיָתָא תּוּשְׁבַּחְתָּא לְדָוִד: ב **אוֹדֶה יְדֹוָה**
בְּכָל־לִבִּי אֲסַפְּרָה כָּל־נִפְלְאוֹתֶיךָ: אֲשַׁבַּח קֳדָם יְיָ בְּכָל אֶשְׁתָּעֵי כּוּלְהוֹן פְּרִישְׁוָתָךְ:

have put all things under his feet. **(8)** Sheep and oxen, all of them, and also the beasts of the field. **(9)** The birds in the sky, and the fish in the sea, whatever passes through the paths of the seas. **(10)** O Lord, our Lord, how glorious is Your name in all the earth! **9** **(1)** For the Leader, upon ***mut-laben***. A psalm of David. **(2)** I will give thanks to the Lord with all my heart, I will tell of all Your marvelous works.

RASHI **רש"י**

(8) צנה ואלפים — *Means sheep and oxen.* **(1) Upon *mut-laben* —** *[Literally the death of the son, referring here,] to the future, when the childhood and youth of Israel will be cleansed [and their righteousness will be revealed].* **(2) All Your marvelous works —** *The final redemption, which is equivalent to all the miracles.*

(ח) **צֹנָה וַאֲלָפִים.** צֹאן וּבְקָרִים: (א) **עַל מוּת לַבֵּן.** שִׁיר זֶה לֶעָתִיד לָבֹא כְּשֶׁיִּתְלַבֵּן יַלְדוּתָן וְשַׁחֲרוּתָן שֶׁל יִשְׂרָאֵל: (ב) **כָּל נִפְלְאוֹתֶיךָ.** הַגְּאֻלָּה הָאַחֲרוֹנָה שֶׁשְּׁקוּלָה כְּנֶגֶד כָּל הַנִּסִּים:

Mishnah *Terumot, chapter 7* **משנה** תרומות פרק ז

(1) The person who eats *terumah* intentionally [but was not warned, in a case where he was warned, he would be subject to lashes only] must repay [the value of] the principal, but does not pay the fifth [which applies only to the unwitting eating of *terumah*], and the repayment remains non-sacred produce [unlike a case of eaten unwittingly, see Mishnah 1 for previous Sunday]. [Accordingly,] if the priest wishes to pardon its repayment, he may do so. **(2)** If the daughter of a priest married an Israelite [thus forfeiting her right to *terumah*] and

א הָאוֹכֵל תְּרוּמָה מְזִיד, מְשַׁלֵּם אֶת הַקֶּרֶן וְאֵינוֹ מְשַׁלֵּם אֶת הַחֹמֶשׁ. הַתַּשְׁלוּמִין חֻלִּין, אִם רָצָה הַכֹּהֵן לִמְחוֹל, מוֹחֵל: **ב** בַּת כֹּהֵן שֶׁנִּשֵּׂאת לְיִשְׂרְאֵל וְאַחַר כָּךְ אָכְלָה

רבנו עובדיה מברטנורא

א האוכל תרומה מזיד. בלא התראה, דאילו אתרו ביה, לוקה ואינו משלם. ואף על גב דבלא התראה חייב מיתה בידי שמים, אינה פוטרת מן התשלומין: **ואינו משלם את החומש.** דלא חייבה תורה חומש אלא לאוכל תרומה בשגגה: **התשלומין חולין.** דתשלומין דשוגג בלבד קרינהו רחמנא קודש, כדכתיב ונתן לכהן את הקודש אבל תשלומין דמזיד חולין הן והואיל והן חולין אם רצה הכהן למחול מוחל, מה שאין כן בתשלומין של שוגג שאם רצה למחול אינו

תְּרוּמָה, מְשַׁלֶּמֶת אֶת הַקֶּרֶן וְאֵינָהּ מְשַׁלֶּמֶת אֶת הַחֹמֶשׁ. וּמִיתָתָהּ בְּשֹׁרֵפָה. נִשֵּׂאת לְאֶחָד מִכָּל הַפְּסוּלִין, מְשַׁלֶּמֶת קֶרֶן וְחֹמֶשׁ. וּמִיתָתָהּ בְּחֶנֶק. דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים, זוֹ וְזוֹ מְשַׁלְּמוֹת אֶת הַקֶּרֶן וְאֵינָן מְשַׁלְּמוֹת אֶת הַחֹמֶשׁ, וּמִיתָתָן בְּשְׂרֵפָה: **ג** הַמַּאֲכִיל אֶת בָּנָיו קְטַנִּים, וְאֶת עֲבָדָיו בֵּין גְּדוֹלִים בֵּין קְטַנִּים, הָאוֹכֵל תְּרוּמַת חוּצָה לָאָרֶץ, וְהָאוֹכֵל פָּחוֹת מִכַּזַּיִת תְּרוּמָה, מְשַׁלֵּם אֶת הַקֶּרֶן, וְאֵינוֹ מְשַׁלֵּם אֶת הַחֹמֶשׁ. וְהַמִּשְׁתַּלְּמִין חֻלִּין, אִם רָצָה הַכֹּהֵן לְמָחוֹל, מוֹחֵל: **ד** זֶה הַכְּלָל כָּל הַמְשַׁלֵּם קֶרֶן וְחֹמֶשׁ, הַמִּשְׁתַּלְּמִין תְּרוּמָה, אִם רָצָה הַכֹּהֵן לְמָחוֹל, אֵינוֹ מוֹחֵל. וְכָל הַמְשַׁלֵּם אֶת הַקֶּרֶן וְאֵינוֹ מְשַׁלֵּם אֶת הַחֹמֶשׁ, הַמִּשְׁתַּלְּמִין חֻלִּין, אִם רָצָה הַכֹּהֵן לְמָחוֹל, מוֹחֵל: **ה** שְׁתֵּי קֻפּוֹת, אַחַת שֶׁל תְּרוּמָה

afterwards ate *terumah*, she must repay the principal, but does not pay the fifth [which applies only to one wholly alien to the priesthood and since, were she divorced from this marriage, she would once again be permitted to *terumah*, she is not considered wholly alien]; and her death penalty [for adultery] is burning [as any daughter of a priest]. If she married any of those disqualified [from marrying into the priesthood, thereby severing any connection with the priesthood, even after a divorce], she must repay both the principal and the fifth, and her death penalty [for adultery] is by strangulation; the opinion of Rabbi Meir. But the Sages say, In both cases, they repay the principal but not the fifth [since at one time she was permitted to *terumah* she is not considered wholly alien to it], and their death penalty is by burning. **(3)** If [an Israelite, unintentionally] feeds [with *terumah*] his small sons, or his slaves, whether they [the slaves] are of age or minors [in the case of slaves, since, they possess no property of their own, the owner must repay the principal for them, while the fifth is paid only by the one who actually ate the *terumah*], or one who eats *terumah* from outside the land of Israel [which is *terumah* only by Rabbinic decree], or less than an olive's bulk of *terumah* [the minimum amount for liability], he must repay its principal, but not the fifth; and the repayment remains non-sacred produce. [Accordingly,] if the priest wishes to waive [the repayment], he may do so. **(4)** This is the general rule: Whenever a person has to repay both the principal and the fifth, the repayment is *terumah*, and if the priest wishes to pardon [the repayment], he may not do so. But whenever a person has to repay only the principal but not the fifth, the repayment remains non-sacred produce, and if the priest wishes to pardon [the repayment], he may do so. **(5)** If there were two baskets, one of *terumah*

רבנו עובדיה מברטנורא

מוחל מפני שהן קודש: **ב בת כהן שנשאת לישראל.** ואסורה לאכול בתרומה: **משלמת את הקרן.** כדין גוזל את חבירו אבל לא חומש, דכהנת היא וכתיב (ויקרא כב) וכל זר לא יאכל קודש, יצאה זאת שאינה זרה ואפשר לה שתשוב לבית אביה כנעוריה ותהא מותרת לאכול בתרומה: **ומיתתה בשריפה.** אם זנתה תחת בעלה ישראל, כדכתיב (שם כא) ובת איש כהן כי תחל לזנות וגו, כל שהיא בת כהן לא שנא אשת כהן ולא שנא אשת ישראל, באש תשרף: **נשאת לאחד מכל הפסולים.** כגון חלל נתין וממזר. משלמת קרן וחומש, שהרי נתחללה בביאתו ואינה ראויה עוד לאכול בתרומה והרי היא כזרה: **ומיתתה בחנק.** דכתיב ובת איש כהן כי תחל לזנות, מי שראויה לחזור לבית אביה אלמלא זנות זה, היא בשריפה, יצתה נבעלת לפסול לה, שאינה ראויה לחזור לבית אביה שזו אינה בשריפה: **וחכמים אומרים וכו'.** דלא הויא זרה עד שתהא זרה מתחילתה ועד סופה, וזו הואיל וכבר אכלה בתרומה אינה משלמת את החומש: **ומיתתה בשריפה.** ובת איש כהן כתיב מכל מקום והלכה כחכמים: **ג המאכיל את בניו קטנים.** דלאו בני חיובא נינהו. ועבדיו, אפילו גדולים: **תרומת חוצה לארץ.** אף על פי שהיא מדמעת, אין מוסיפין חומש עליה:

וְאַחַת שֶׁל חֻלִּין, שֶׁנָּפְלָה סְאָה תְּרוּמָה לְתוֹךְ אַחַת מֵהֶן וְאֵין יָדוּעַ לְאֵיזוֹ מֵהֶן נָפְלָה, הֲרֵי אֲנִי אוֹמֵר, לְתוֹךְ שֶׁל תְּרוּמָה נָפְלָה. אֵין יָדוּעַ אֵיזוֹ הִיא שֶׁל תְּרוּמָה וְאֵיזוֹ הִיא שֶׁל חֻלִּין, אָכַל אַחַת מֵהֶן, פָּטוּר, וְהַשְּׁנִיָּה, נוֹהֶגֶת בָּהּ כִּתְרוּמָה, וְחַיֶּבֶת בַּחַלָּה, דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יוֹסֵי פּוֹטֵר. אָכַל אַחֵר אֶת הַשְּׁנִיָּה, פָּטוּר. אָכַל אֶחָד אֶת שְׁתֵּיהֶן, מְשַׁלֵּם כִּקְטַנְּה שֶׁבִּשְׁתֵּיהֶן: ו נָפְלָה אַחַת מֵהֶן לְתוֹךְ הַחֻלִּין, אֵינָהּ מְדַמַּעְתָּן, וְהַשְּׁנִיָּה, נוֹהֶגֶת בָּהּ כִּתְרוּמָה, וְחַיֶּבֶת בַּחַלָּה, דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. וְרַבִּי יוֹסֵי פּוֹטֵר. נָפְלָה שְׁנִיָּה לְמָקוֹם אַחֵר, אֵינָהּ מְדַמַּעְתָּן. נָפְלוּ שְׁתֵּיהֶן לְמָקוֹם אֶחָד, מְדַמְּעוֹת כִּקְטַנְּה שֶׁבִּשְׁתֵּיהֶן: ז זָרַע אֶת אַחַת מֵהֶן, פָּטוּר, וְהַשְּׁנִיָּה, נוֹהֶגֶת בָּהּ כִּתְרוּמָה, וְחַיֶּבֶת בַּחַלָּה, דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. וְרַבִּי יוֹסֵי

and one of non-sacred produce, and a *se'ah* of *terumah* fell into one of them, but it is not known into which of them it fell, then I assume that it had fallen into that of *terumah* [and the other basket is permitted; the reason for this leniency even though the non-sacred basket does not have the necessary amount for neutralization, is that *terumah* at present is only by Rabbinic decree (see Tiferet Yisrael)]. If it is not known which was of *terumah* and which was of non-sacred produce, and a person eats from one of them, he is exempt [from the payment of the principal and the fifth, since he can claim he ate from the non-sacred produce], and the second basket he regards as *terumah* and is [however,] subject to the law of *hallah* [doubt cannot exempt it from the obligations of non-sacred produce, of which *hallah* is one]; the opinion of Rabbi Meir. But Rabbi Yose exempts it [from *hallah*; it has the status of *meduma*, which is exempt from *hallah*]. If another person eats of the second basket he [too,] is exempt [from the fifth; it may be argued, about each person, that he ate of the non-sacred produce]; but if one person ate of both, he must repay [the value of] the principal of the smaller of the two [amounts eaten]. (6) If one of these [baskets] fell into non-sacred produce it does not make it *meduma* [since we can argue it was of the non-sacred basket that fell into it] but the second basket he regards as *terumah* and is [however] subject to the dues of *hallah*, so says Rabbi Meir, but Rabbi Yose exempts it [from *hallah*], If the second [the one which he now regards as *terumah*] falls into another place, it [too,] does not render it *meduma* [for we can argue on each basket individually that it was of non-sacred produce], if [however,] both fell into one place, they render it *meduma* according to the smaller of the two. (7) If a person used one of these [baskets] as seed, he is exempt [from uprooting the produce, which he would be obligated to do in a case of certain *terumah*], and the second [basket] he regards as *terumah*, and is [however, also] subject to the law of *hallah*; the opinion of Rabbi Meir. But Rabbi Yose exempts it. If another person uses the second as

רבנו עובדיה מברטנורא

ה לתוך של תרומה נפלה. ושל חולין מותרת. ודוקא בשתי קופות אחת של חולין ואחת של תרומה תלינן תרומה לתוך תרומה נפלה, שיש היתר לשתי הקופות. אבל אחת חולין ואחת טבל או מעשר ראשון וכיוצא בזה, לא תלינן שנפלה התרומה לטבל כדי להתיר החולין, מאחר שהטבל נדמע ונאסר, דמאי חזית לאסור קופה זו יותר מזו. וכן טמאה וטהורה תלינן בטמאה, או מדומעת ושאינה מדומעת תלינן במדומעת. כללא דמלתא כל היכא דאחת אינה מתקלקלת תלינן בה: **אכל אחת מהן פטור.** דשמא של חולין אכל: **וחייבת בחלה.** דספק חולין היא: **ורבי יוסי פוטר.** דכיון דלא ידיע הוא ליה כמדומע דפטור מן החלה. והלכה כר' יוסי בכל הני תלתא בבי דמתניתין: **אכל.** אדם אחר את השניה פטור: **כקטנה שבשתיהן.** להקל: **ו אינה מדמעתן.** דשמא היינו אותה של חולין: **ז זרע אחת מהן פטור.** שהזורע את התרומה בשוגג צריך להפך את הקרקע, ואם לא הפך, הגידולים תרומה, והכא פטור דכחולין הם:

פּוֹטֵר. זָרַע אַחַר אֶת הַשְּׁנִיָּה, פְּטוּר. זָרַע אֶחָד אֶת שְׁתֵּיהֶן, בְּדָבָר שֶׁזַּרְעוֹ כָּלֶה, מֻתָּר. וּבְדָבָר שֶׁאֵין זַרְעוֹ כָּלֶה. אָסוּר:

seed, he too is exempt. If a single person sows both as seed, if it is of a variety whose seed rots in the ground [such as wheat and barley], it is [regarded as growth from *meduma*, since each one is in question, and is therefore] permissible; but if it is of a variety whose seed does not rot [such as garlic and onion], it is [regarded as growth from *terumah*, even though it too, is in question; however, since it does not rot we apply a stringent view and it is therefore] prohibited.

רבנו עובדיה מברטנורא

בדבר שזרעו כלה. כגון חטים ושעורים מותר לזרעים, דאין זו תרומת ודאי וחשבינן לה כגידולי [מדומע] דתנן לקמן בפרק ט' שהן חולין: **בדבר שאין זרעו כלה.** כגון שום ובצלים אסור, ואף על גב דחשבינן ליה כמדומע ולא כתרומה, בדבר שאין זרעו כלה יש להחמיר טפי:

Gemara *Berakhot 61a*

גמרא ברכות דף סא.

תָּנוּ רַבָּנָן: הַמְרַצֶּה מָעוֹת לְאִשָּׁה מִיָּדוֹ לְיָדָהּ כְּדֵי לְהִסְתַּכֵּל בָּהּ, אֲפִלּוּ יֵשׁ בְּיָדוֹ תּוֹרָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים כְּמֹשֶׁה רַבֵּנוּ לֹא יִנָּקֶה מִדִּינָהּ שֶׁל גֵּיהִנֹּם שֶׁנֶּאֱמַר (משלי יא) יָד לְיָד לֹא יִנָּקֶה רָע לֹא יִנָּקֶה מִדִּינָהּ שֶׁל גֵּיהִנֹּם. אָמַר רַב נַחְמָן: מָנוֹחַ עַם הָאָרֶץ הָיָה דִּכְתִיב (שופטים יג) וַיֵּלֶךְ מָנוֹחַ אַחֲרֵי אִשְׁתּוֹ. מַתְקִיף לָהּ רַב נַחְמָן בַּר יִצְחָק אֶלָּא מֵעַתָּה גַּבֵּי אֶלְקָנָה דִּכְתִיב (שמואל א) וַיֵּלֶךְ אֶלְקָנָה אַחֲרֵי אִשְׁתּוֹ. וְגַבֵּי אֱלִישָׁע דִּכְתִיב (מ"ב ד) וַיָּקָם וַיֵּלֶךְ אַחֲרֶיהָ. הָכִי נָמֵי אַחֲרֶיהָ מַמָּשׁ אֶלָּא אַחֲרֵי דְּבָרֶיהָ וְאַחֲרֵי עֲצָתָהּ. הָכָא נָמֵי אַחֲרֵי דְּבָרֶיהָ וְאַחֲרֵי עֲצָתָהּ. אָמַר רַב אָשֵׁי: וּלְמַאי דְּקָאָמַר רַב נַחְמָן מָנוֹחַ עַם הָאָרֶץ הָיָה אֲפִלּוּ בֵּי רַב נָמֵי לָא קָרָא שֶׁנֶּאֱמַר (בראשית כד) וַתָּקָם רִבְקָה וְנַעֲרֹתֶיהָ וַתִּרְכַּבְנָה עַל הַגְּמַלִּים וַתֵּלַכְנָה אַחֲרֵי הָאִישׁ וְלֹא לִפְנֵי הָאִישׁ. אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: אַחוֹרֵי אֲרִי וְלֹא אַחוֹרֵי אִשָּׁה. אַחוֹרֵי אִשָּׁה וְלֹא אֲחוֹרֵי עֲבוֹדָה זָרָה. אַחוֹרֵי עֲבוֹדָה זָרָה וְלֹא אַחוֹרֵי בֵּית הַכְּנֶסֶת בְּשָׁעָה שֶׁהַצִּבּוּר מִתְפַּלְּלִין וְלֹא אֲמָרָן אֶלָּא דְּלָא דָּרֵי

Our Rabbis taught: If a man counts out money from his hand into the hand of a woman in order to have the opportunity to gaze at her, even if he can match Moshe our teacher, in Torah and in good deeds he shall not escape the punishment of *gehinnom*, as it says, "Hand to hand, he shall not escape from evil," (Proverbs 11:21) he shall not escape the punishment of *gehinnom*. Rav Nahman said: Manoah was an *am ha-aretz*, since it is written, "And Manoah went after his wife." (Judges 13:11) Rav Nahman bar Yitzhak objected to this. According to this [he said,] in the case of Elkanah when it says, "And Elkanah went after his wife," and in the case of Elisha when it says, "And he rose and went after her," (II Kings 4:30) are we to understand that this means literally, after her? No, it means, after her words and her advice. So too, here [in the case of Manoah] it means, after her words and her advice! Rav Ashi said: On the view of Rav Nahman that Manoah was an *am ha-aretz*, he cannot even have known as much of Scripture as a schoolboy, for it says, "And Rivkah arose and her damsels, and they rode upon the camels and followed the man," [after the man] and not in front of the man. Rabbi Yohanan said: It is better to follow behind a lion than behind a woman; better to follow behind a woman than behind an idol; better to follow behind an idol than behind the synagogue when the congregation is praying [since if he

מִידִי וְאִי דָּרֵי מִידִי לֵית לָן בָּהּ. וְלָא אֲמָרַן אֶלָּא דְּלִיכָּא פִּתְחָא אַחֲרִינָא וְאִי אִיכָּא פִּתְחָא אַחֲרִינָא לֵית לָן בָּהּ וְלָא אֲמָרַן אֶלָּא דְּלָא רָכִיב חַמְרָא, אֲבָל רָכִיב חַמְרָא לֵית לָן בֵּהּ וְלָא אֲמָרַן אֶלָּא דְּלָא מָנַח תְּפִילֵי, אֲבָל מָנַח תְּפִילֵי לֵית לָן בָּהּ. אָמַר רַב: יֵצֶר הָרָע דּוֹמֶה לִזְבוּב וְיוֹשֵׁב בֵּין שְׁנֵי מִפְתְּחֵי הַלֵּב שֶׁנֶּאֱמַר (קהלת י) זְבוּבֵי מָוֶת יַבְאִישׁ יַבִּיעַ שֶׁמֶן רוֹקֵחַ. וּשְׁמוּאֵל אָמַר כְּמִין חִטָּה הוּא דּוֹמֶה שֶׁנֶּאֱמַר (בראשית ד) לַפֶּתַח חַטָּאת רֹבֵץ:

does not enter, it appears as if he rejects observance and scorns the synagogue]. This, however, is the case only when he is not carrying a load; if he is carrying a load, there is no objection. And also, this is the case only when there is no other entrance; but if there is another entrance, there is no objection. And again, this is the case only when he is not riding on a donkey, but if he is riding on a donkey, there is no objection. And again, this is the case only when he is not wearing *tefillin*; but if he is wearing *tefillin*, there is no objection. Rav said: The evil inclination resembles a fly and dwells between the two entrances of the heart, as it says, "Dead flies make the ointment of the perfumeries fetid and putrid." (Ecclesiastes 10:1) Shmuel said: It is like a variety of wheat [*hitah*], as it says, "Sin [*hatat*] crouches at the door" (Genesis 4:7).

זוהר פנחס דף רל"א ע"א

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה לֵימָא לָן מַר מִלִּין מַעֲלְיָתָא דְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה. פָּתַח רַבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר (מְלָכִים ב' ד') וַיְהִי הַיּוֹם. בְּכָל אֲתַר דִּכְתִיב וַיְהִי אֵיהוּ צַעַר. וַיְהִי בִּימֵי צַעַר וַדַּאי וַיְהִי הַיּוֹם יוֹמָא דְּאִית בֵּיהּ צַעַר וְדָא אֵיהוּ רֵאשׁ הַשָּׁנָה יוֹמָא דְּאִית בֵּיהּ דִּינָא קַשְׁיָא עַל עָלְמָא. וַיְהִי הַיּוֹם וַיַּעֲבֹד אֱלִישָׁע אֶל שׁוּנֵם יוֹמָא דְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה הֲוָה . וּבְכָל אֲתַר וַיְהִי הַיּוֹם דָּא רֵאשׁ הַשָּׁנָה הֲוָה (אִיּוֹב א') וַיְהִי הַיּוֹם וַיָּבֹאוּ בְּנֵי הָאֱלֹהִים יוֹם רֵאשׁ הַשָּׁנָה הֲוָה בְּכָל זִמְנָא תְּרֵין יוֹמִין אִנּוּן מַאי טַעֲמָא בְּגִין דְּלֶהֱוֵי יִצְחָק כָּלִיל דִּינָא וְרַחֲמֵי תְּרֵין יוֹמִין וְלָא חַד דְּאִתְמְלָא אִשְׁתַּכַּח יְחִידְאֵי יַחֲרִיב עָלְמָא וְעַל דָּא כְּתִיב תְּרֵין זִמְנִין וַיְהִי הַיּוֹם וַיְהִי הַיּוֹם. וַיָּבֹאוּ בְּנֵי הָאֱלֹהִים. אִלֵּין בֵּית דִּין רַבְרְבָא בְּנֵי הָאֱלֹהִים וַדַּאי בְּנוֹי דְּמַלְכָּא קְרִיבִין לְגַבֵּיהּ וְאִנּוּן שַׁבְעִין מְמַנָּן דְּסָחֲרִין תְּדִירָא לְמַלְכָּא וְאִנּוּן חָתְכִין דִּינָא עַל עָלְמָא. לְהִתְיַצֵּב עַל יְיָ. וְכִי עַל יְיָ קַיְמֵי אֶלָּא בְּשַׁעְתָּא דְּאִלֵּין קַיְמֵי עַל דִּינָא. דִּינָא קַדְמָאָה דְּכֹלָּא בֵּיהּ מַאן הוּא דְּלָא יוֹקִיר לִשְׁמָא דְּקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּדְלָא יוֹקִיר לְאוֹרַיְתָא וּלְעַבְדּוֹי. אוֹף הָכִי מַאן הוּא דְּלָא חַיִּישׁ עַל יִקָּרָא דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא דְּלָא יִתְחַלַּל בְּאַרְעָא מַאן הוּא דְּלָא חַיִּישׁ לְיִקָּרֵיהּ דְּקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מַאן הוּא דְּלָא שַׁוִּי יְקָר לִשְׁמָא דָּא. וַיָּבֹא גַּם הַשָּׂטָן בְּתוֹכָם. גַּם

תרגום הזוהר

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה לֵרַבִּי שִׁמְעוֹן, יֹאמַר נָא אֲדוֹנִי דְּבָרִים טוֹבִים שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה. פָּתַח רַבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר, וַיְהִי הַיּוֹם, בְּכָל מָקוֹם שֶׁכָּתוּב, וַיְהִי, הוּא לָשׁוֹן צַעַר. וַיְהִי בִּימֵי הוּא צַעַר וַדַּאי. וַיְהִי הַיּוֹם, הוּא יוֹם שֶׁיֵּשׁ בּוֹ צַעַר, וְזֶה הוּא רֹאשׁ הַשָּׁנָה, יוֹם שֶׁיֵּשׁ בּוֹ דִּין קָשֶׁה עַל הָעוֹלָם. וְכֵן, וַיְהִי הַיּוֹם וַיַּעֲבֹר אֱלִישָׁע אֶל שׁוּנֵם, הָיָה בַּיּוֹם שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה. וּבְכָל מָקוֹם וַיְהִי הַיּוֹם, זֶה רֹאשׁ הַשָּׁנָה. וּלְפִיכָךְ, וַיְהִי הַיּוֹם וַיָּבֹאוּ בְּנֵי הָאֱלֹהִים הָיָה יוֹם רֹאשׁ הַשָּׁנָה. רֹאשׁ הַשָּׁנָה הוּא תָּמִיד שְׁנֵי יָמִים, מַה הַטַּעַם. כְּדֵי שֶׁיִּצְחָק יִהְיֶה כָּלוּל מִדִּין וְרַחֲמִים, שְׁנֵי יָמִים, וְלֹא אֶחָד, כִּי אִם הָיָה נִמְצָא אֶחָד, הָיָה מַחֲרִיב הָעוֹלָם. וְעַל כֵּן כָּתוּב [בְּאִיּוֹב], שְׁנֵי פְּעָמִים, וַיְהִי הַיּוֹם, וַיְהִי הַיּוֹם. וַיָּבֹאוּ בְּנֵי הָאֱלֹהִים: אֵלּוּ הֵם בֵּית דִּין הַגָּדוֹל, בְּנֵי הָאֱלֹהִים וַדַּאי, בָּנָיו שֶׁל הַמֶּלֶךְ הַקְּרוֹבִים אֵצְלוֹ. קְרֹבִים וְהֵם שִׁבְעִים מְמוּנִים הַמְסֻבָּבִים תָּמִיד אֶת הַמֶּלֶךְ, וְהֵם הַגּוֹזְרִים דִּין עַל הָעוֹלָם. לְהִתְיַצֵּב עַל ה', וְכִי עַל ה' עוֹמְדִים.

אֶלָּא בְּשָׁעָה שֶׁהֵם עוֹמְדִים לְדוּן הָעוֹלָם, הַדִּין הָרִאשׁוֹן שֶׁהַכֹּל בּוֹ, מִי הוּא שֶׁאֵינוֹ מְכַבֵּד אֶת הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ, וְאֵינוֹ מְכַבֵּד אֶת הַתּוֹרָה וַעֲבָדָיו. אַף כָּךְ, מִי הוּא שֶׁאֵינוֹ דּוֹאֵג עַל כְּבוֹד הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ, שֶׁלֹּא יִתְחַלֵּל בָּאָרֶץ. וּמִי הוּא שֶׁאֵינוֹ דּוֹאֵג עַל כְּבוֹד הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, מִי הוּא שֶׁאֵינוֹ נוֹתֵן כָּבוֹד לַשֵּׁם הַזֶּה. וַיָּבֹא גַּם הַשָּׂטָן בְּתוֹכָם. גַּם, בָּא לְרַבּוֹת, הַנְּקֵבָה שֶׁל הַשָּׂטָן,

לְרַבּוֹת הַהוּא נוּקְבָא דִּילֵיהּ אוֹף הָכִי לְהִתְיַצֵּב עַל יְיָ דְּאִיהוּ חַיִּישׁ נַמֵּי לִיקָרָא דִּשְׁמָא דָּא: אַף כָּךְ, לְהִתְיַצֵּב עַל ה', הַיְנוּ, שֶׁגַּם הַשָּׂטָן דָּאַג לְכְבוֹד הַשֵּׁם הַזֶּה:

Yosef le-Hok

Ethical Teaching:

Sefer Hasidim, Chapters 225, 226

יוסף לחוק

מוסר

ספר חסידים סימן רכה רכו

A certain wise man commanded his son not to derive excessive enjoyment from this world; that he should not pass eight days without fasting; and he should pray that even his enemy serve the Holy One, blessed be He. Be aware and understand: even though the Sages said, "A fast is as effective against a dream as fire against chaff," they said this only concerning those who repent together with fasting. There was a certain Jew who experienced a difficult dream on the night of the ninth of Tishrei and fasted on the ninth of Tishrei, as well as on Yom Kippur, his fast lasting two days and one night. But it did him no good. For a person is shown a difficult dream in order that he examine his deeds. For the fast comes instead of a sin-offering. Just as a sacrifice does no good without repentance as it says, "The sacrifice of the wicked is an abomination," ([Proverbs 15:8) so too, a fast for a bad dream does no good without repentance.

חָכָם אֶחָד צִוָּה לִבְנוֹ שֶׁלֹּא יֵהֶנֶה יוֹתֵר מִדַּאי בָּעוֹלָם הַזֶּה שֶׁלֹּא יַעַבְרוּ עָלָיו שְׁמוֹנָה יָמִים בְּלֹא תַּעֲנִיּוֹת וְאֶפְלּוּ עַל שׂוֹנְאוֹ יִתְפַּלֵּל שֶׁיַּעֲבֹר לְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא: דַּע וְהָבֵן אַף עַל פִּי שֶׁאָמְרוּ חֲכָמִים: יָפָה תַּעֲנִית לַחֲלוֹם כָּאֵשׁ לְנְעֹרֶת. לֹא אָמְרוּ אֶלָּא לְעוֹשֵׁי תְּשׁוּבָה עִם הַתַּעֲנִית. הֲרֵי יְהוּדִי אֶחָד רָאָה חֲלוֹם קָשֶׁה בְּלֵיל ט' בְּתִשְׁרֵי וְהִתְעַנָּה בְּט' בְּתִשְׁרֵי וּבְיוֹם הַכִּפּוּרִים הֲרֵי שְׁנֵי יָמִים וְלַיְלָה וְלֹא הוֹעִיל לוֹ. לְפִי שֶׁמַּרְאִין לוֹ חֲלוֹם קָשֶׁה שֶׁיְּפַשְׁפֵּשׁ בְּמַעֲשָׂיו כִּי הַתַּעֲנִית בִּמְקוֹם חַטָּאת. מַה קָּרְבָּן אֵינוֹ מוֹעִיל בְּלֹא תְּשׁוּבָה שֶׁנֶּאֱמַר: זֶבַח רְשָׁעִים תּוֹעֵבָה. אַף תַּעֲנִית חֲלוֹם אֵינוֹ מוֹעִיל בְּלֹא תְּשׁוּבָה:

Practical Law:

Rambam, Laws of Blessings, Chapter 4

הלכה

הרמב"ם הלכות ברכות פרק ד

(1) If people were drinking [together] and said, "Come, let us say the blessing after a meal" or "Come, let us recite the sanctification of the day [*kiddush*]," they are forbidden to drink until they have said the blessing [after the meal] or the *kiddush*. And if they want to drink again before they say the blessing or the *kiddush*, even though they are not allowed to do so, they must repeat before resuming, the blessing "*borai pri ha-gefen* — Who creates the fruit of the vine," and then they drink. But if they said, "Come, let us say *havdalah* [the blessing on wine at the conclusion

א הָיוּ שׁוֹתִין וְאָמְרוּ בּוֹאוּ וּנְבָרֵךְ בִּרְכַּת הַמָּזוֹן אוֹ בּוֹאוּ וּנְקַדֵּשׁ קִדּוּשׁ הַיּוֹם נֶאֱסָר עֲלֵיהֶם לִשְׁתּוֹת עַד שֶׁיְּבָרְכוּ אוֹ יְקַדְּשׁוּ וְאִם רָצוּ לַחֲזֹר וְלִשְׁתּוֹת קֹדֶם שֶׁיְּבָרְכוּ אוֹ יְקַדְּשׁוּ אַף עַל פִּי שֶׁאֵינָם רַשָּׁאִים צְרִיכִים לַחֲזֹר וּלְבָרֵךְ תְּחִלָּה בּוֹרֵא פְּרִי הַגֶּפֶן וְאַחַר כָּךְ יִשְׁתּוּ. אֲבָל אִם אָמְרוּ

בּוֹאוּ וְנַבְדִּיל אֵין צְרִיכִין לַחֲזֹר וּלְבָרֵךְ: ב הָיוּ מְסֻבִּין לִשְׁתּוֹת יַיִן וּבָא לָהֶם מִין יַיִן אַחֵר כְּגוֹן שֶׁהָיוּ שׁוֹתִין אָדֹם וְהֵבִיאוּ שָׁחוֹר אוֹ יָשָׁן וְהֵבִיאוּ חָדָשׁ אֵינָן צְרִיכִין לְבָרֵךְ בִּרְכַּת הַיַּיִן פַּעַם שְׁנִיָּה, אֲבָל מְבָרְכִין בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם הַטּוֹב וְהַמֵּטִיב:

of the Sabbath], they do not have to repeat the blessing. (2) If people were reclining [sitting formally as a group] to drink wine, and a different variety of wine was brought before them; for example, if they were drinking red wine and then they brought black wine, or [if they were drinking] old wine and they brought new, they do not have to say the blessing for the wine a second time. But they say the blessing, "*ha-tov v'ha-maitiv* — [Blessed are You, O Lord our God, King of the universe,] Who is good and does good."

KI TAVO FOR MONDAY כי תבא ליום שני

TORAH תורה

יכוין בקריאת ארבעה פסוקים אלו שהם כנגד ד דמילוי יוד דשם ב"ן להשאיר בו הארה מתוספת הרוח משבת שעברה

ז **וַנִּצְעַק אֶל־יְדוָד אֱלֹהֵי אֲבֹתֵינוּ וַיִּשְׁמַע יְדוָד אֶת־קֹלֵנוּ וַיַּרְא אֶת־עָנְיֵנוּ וְאֶת־עֲמָלֵנוּ וְאֶת־לַחֲצֵנוּ:** וְצַלֵּינָא קֳדָם יְיָ אֱלָהָא דַּאֲבָהָתָנָא וְקַבִּיל יְיָ צְלוֹתָנָא וּגְלֵי קֳדָמוֹהִי עַמְלָנָא וְלֵאוּתָנָא וְדוּחֲקָנָא: ח **וַיּוֹצִאֵנוּ יְדוָד מִמִּצְרַיִם בְּיָד חֲזָקָה וּבִזְרֹעַ נְטוּיָה וּבְמֹרָא גָּדֹל וּבְאֹתוֹת וּבְמֹפְתִים:** וְאַפֵּקָנָא יְיָ מִמִּצְרַיִם בִּידָא תַּקִּיפָא וּבִדְרָעָא מְרָמְמָא וּבְחֶזְוָנָא רַבָּא וּבְאָתִין וּבְמוֹפְתִין: ט **וַיְבִאֵנוּ אֶל־הַמָּקוֹם הַזֶּה וַיִּתֶּן־לָנוּ אֶת־הָאָרֶץ הַזֹּאת אֶרֶץ זָבַת חָלָב וּדְבָשׁ:** וְאַיְתָנָא לְאַתְרָא הָדֵין וִיהַב לָנָא יָת אַרְעָא הָדָא אַרְעָא עָבְדָא חֲלַב וּדְבָשׁ: י **וְעַתָּה הִנֵּה הֵבֵאתִי אֶת־רֵאשִׁית פְּרִי הָאֲדָמָה אֲשֶׁר־נָתַתָּה לִּי יְדוָד**

(7) So we cried out to the Lord, God of our fathers, and the Lord heard our voice and saw our affliction, our toil and our oppression. (8) And the Lord brought us out from Egypt with a strong hand and with an outstretched arm, with great awe, and with signs and wonders. (9) And He brought us to this place, and gave this land to us, a land flowing with milk and honey. (10) And now, behold, I have brought the first of the fruit of the ground which you, O Lord, have given to me. Then, you will lay it before the Lord your God, and

RASHI רש"י

(9) **[And He brought us] to this place —** *Meaning the Holy Temple (*Sifrei *26:9). [The expression* המקום הזה *must refer specifically to the Holy Temple and not to the Land of Israel in general, because the next phrase in the verse:]* **And gave this land to us —** *Is to be*

(ט) **אֶל הַמָּקוֹם הַזֶּה.** זֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ: **וַיִּתֶּן לָנוּ אֶת**